

Típus	Utolsó árfolyam	
	penz	áru
magy. ker. bank.	101.25	101.50
sbirtokos. föld-int.	101.50	102.
hbségek.		
mei vasut	96.—	96.50
-dombv. zék, v.	91.75	92.50
hajóz. társ.		
" " " "	91.—	91.50
ti v 1874 ki b.	91.—	91.50
vasut v.	91.—	91.50
erb (züst)		
mezhid	103.50	104.—
őzsde-épület	97.—	98.—
orsjegyek.		
intézet	175.50	176.50
jegy	40.—	41.—
" " "	18.—	19.—
" " "	38.50	39.50
znemek.		
(vert)	5.63	5.65
8 fros arany	9.55	9.57
" " "	9.55	9.57
ansj. 100 márk,	58.70	58.80
yama (3 óra)		
100 ném. bir. m.	58.70	58.80
100 boil. trért.		
100 feanbert.	47.70	47.80
100 frankért.	47.70	47.80
10 font sterl.	120.20	120.40
árfolyamok.		
radék	117.50	
huelbank	361.—	
és lezám. b.	164.—	
nk	363.—	
bank		
di kolosón	116.—	

ma, 20. században, szarm, mint szabaddalmazott hármas aké. ket cseplőgen - rostákat, lyukasztott és hasított le- mezeket, vas, acél és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szerkezetek.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczen - vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

A zsinat.

Sokan vannak azok között, kik a zsinati tárgyalás alatt levő királyi leiratnak védelmére keinek olyanok, kik vagy nem ismerik azon leiratnak őseit, melyek pedig évszázadon át rettenetes egyformaságban és egy cél felé törve iskoláink nyugalmat folyton zaklatták; vagy ha ismerik, azok felől mélyen hallgatnak, a jelenlegit pedig, védelmök alá veszik, vagy legalább feledve a mulat, jelentőségét kicsinyelik.

Mi teljesen méltányoljuk azon lelki felháborodást, és erőfeszített küzdelmet, melyet a leiratnak való meghódítást ellenző zsinati tagok szavaiban és tetteiben látunk.

Vigyázó volt ugyan a hatalom s igyekeztek a nyilvánosság elől, zártulésekbe elrejtőzni annak támogatói, de azok, melyek zártfalak közt történtek, ma már nyititkok, s csak fájdalomunk lehet, hogy a multat oly sokan feledték, vagy legalább feledni szeretnék, mi nem hunyhatjuk be szemünket a mult emlékei előtt, mert a mult mindenkor a jövőnek tükrö.

1777-ig iskoláinknak beléletébe a kormány nem avatkozott. Megtámadta ugyan előbb is, annak békekötéseken nyugvó szabadságát, de támadása nem volt rendszeres. 1777-ben, Mária-Terézia, Nagy Frigyes akarván utánozni husvét ünnepi ajándékul, Barkóczy primáshoz egy levelet küldött, megkérdezvén abban: „vajon mit tehetne még az Isten dicsőségére? A primás azt felel: hogy a protestánsoknak ne engedessék több iskola, csak az ágostaiak részére egy s a hely. hitv. részére is

egy, hoi papjaikat nevelhessék, oktatás többi részét az állam vegye kezébe. E válasz után alig telt el néhány hét, már debreczeni iskolánk is megtámadtatott. Azon évnek aug. 16-án azon királyi leirat jött, mint parancs, hogy iskolánk állapotát, királyi kiküldöttek vizsgálják meg s tegyenek jelentést, s „homo dioecesanus” nevezet alatt kinevezetett az első tanfelügyelő. A városi tanács és tanárikar egyhangulag tiltakozott s a kiküldötteket iskoláinkba be nem eresztette.

De csakhamar megjelent egy a kormány által készített nevelési rendszert az u. n. Ratio educationis, s azt 1777. okt. 8-án gr. Károlyi Antal iskolai directornak nevezve magát, megküldi iskoláinknak is, „királyi akadémia”-nak czimezve azt, követelve abban az egyenlő tanrendszert és az állam általi beavatkozhatást. Amde őseink ismét tiltakoztak, felirtak és ellentállottak.

De nem sokáig volt nyugalomunk, 1785-ben már egyes iskolák felállítására rendeltetett el; s ezek azon iskolák, melyeket ma „községi iskola” néven már látunk s ősmertünk. S ugyanazon évben még új egyforma tanrendszer adatott s királyi director néven ismét tanfelügyelők nevezettek.

1787-ben már Debreczen városának is megparancsoltattott, hogy utczánkint ilyen iskolák számára helyiségeket mutasson ki; s a reá következő évben a „norma” is megküldetett, mely szerint azon iskolákban tanítani tartoznak, és midőn ezt eleink, felírva és tiltakozva nem tették, még azon évben egy küldöttség

jött, hogy azt erőhatalommal is elfogadhasssa. Ezen küldöttség a városházához beszállva, oda hivatta az akkori superintendenst s kiadta neki rendeleteit. Amde Debreczen polgárai, presbytere és előljárói, mindnyájan egy sziv és lélek valának s egy határozatukban kimondották s azt írásban megküldték, hogy ők „v a l á s u k n a k s l e l k i ő s m e r e t ő k n e k a z o s k o l á k r a t a r t o z ó s z a b a d s á g á t ő l s o s k o l á k h o z v a l ó i g a z j u s o k t ő l s e m m i r é s z b e n e l n e m á l l a n a k.”

Ezen kijelentésnek, melylyel az üldözöttségnek is kitették magukat, következő polgárok irtak alá: Domokos Lajos, Szombati István, Fráter Pál, Mihályvári János, Poroszlai Sámuel, Dékány Benedek, Szőke János, Dömsödi Sámuel, Tikos István, Mihályfalvi István, Laki Ádám, Barcza János, Erdélyi Péter, Kapros János, Ványai Mihály, Szőke Ferencz, Yáradí Sámuel, Micskei János, Lacka László, Vasas János, Csontos Sámuel, Törös István, Bószörményi István, Megyesi Mihály, Keresztési István, Jóna Mihály, Szecei István, Balikó Mihály.

Hozzájuk csatlakozván az egyházkerület, erős ellenállásuknak eredménye lett, s a rendelet visszavonott és sok küzdelem után megszületett az 1792-iki törvény, melyen iskoláink maig állottnk, a Bach korszakbeli már mindenki által ősmert megpróbáltatások daczára.

Nem új tehát az, mi a zsinathoz leérkezett királyi leiratban foglaltatik. Régi nóta, régi követelmény. Őseink ismerték e nótat, s bár mily

kecsegtető vagy fenyegető hangon szólott is ellent állottak.

Mi is ellent állottunk mikor 1859—60-ban az absolut hatalom rendelte azt. De ma, mikor, saját vértünkbeli való vér, vagyis egyházunknak tagja áll a kormány élén és intézi ellenünk ezen támadást, ma nem ok nélkül félünk, hogy mint a kormány elnök ezen a téren is szegre akasztotta elveit, sokan lesznek, kik a modern állam követelményeire mint hangzatos phrazisra hivatkozva, annak leple alatt, csatlakozni fognak a leírás támogatóihoz.

Mi azonban nem feledtük a multat, s nem lehetünk és nem leszünk méltatlanok őseinkhez, s jól tudjuk hogy Debreczen város polgárainak tulnyomó nagyrésze velünk érez és velünk aggodik a történeendőök miatt, nem feledve hogy „ki multjára érzéketlen, szebb jövőre érdemetlen.” Vegyék figyelemre ezt, a zsinati Atyák, és Atyákhöz illőleg védjék meg magyar honunk legkedvesebb leányának önkormányzatunknak még idáig szűzies tisztaságát, hogy e város és vele az ország ref. polgárainak örök haláljára méltók legyenek.

— A háboru. Egyiptomban a két fél közt folytak a csatározások. A legutóbbi ütközetben az egyiptomiak 100 halotat vesztek.

— A drezdai antisemita kongresszus folytatja üléseit. A tegnapi ülésben olvasta fel Istóczy manifestumát Európa kormányai és népeihez, mely óriási tetszéssel elfogadtattott. Ugyancsak tegnap délután Ónody a tiszaszilári ügyet ismertette.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Danton és Marat.

(DUMAS SÁNDOR „Ingenué” című történelmi regényéből.)

ELSŐ RÉSZ.

IV. 19.

Az emberi jogok gyűléje.

„És mi okból?”

„Ah! hallja csak! Gyermekkoromban, láttam hogy egy embert felakasztottak: fertelmes látvány volt. A következő éjjel azt álmodtam, hogy engemet is felakasztani — ez szomorú dolog volt. Az álmodás és a valóság oly elevenen megmaradt lelkemben, hogy borzadok mihelyt az akasztófára gondolok! De ön tudja hogy az ember vagy művész, vagy nem az; Dugazonnak, negyvenkét féle módját talált fel annak, hogy orrát mozgassa, és mindenikkel megnevetetti az embert; én csak egy módot találtam arra hogy mondjam: „Még fogjátok látni, hogy én miada mellett egy nap végén felakasztatom” és én csaknem megsirattam az embereket... De bocsásson meg, úgy hiszem az ülés kezdődik.”

„Valóban, a második gyertya, mely az iroda meggyújtására volt rendelve — meggyújtott, és az alelnök, Fouraier ur, felhívti látszott Marat elnököt, hogy székét foglalná el. De Marat vonakodott.

„Mi baja van ma Marat barátodnak?”

— kérdező Bordiér. azt kellene hinnünk, hogy elutasítja magától az elnökséget?

„Ó kétségkívül beszélni akar” — válaszolá Hébert.

„Jól beszél? — kérdező Collot d'Herbois.

„Ugyhiszem” — felelé Hébert.

E pillanatban megszólalt az alelnök csegettyűje — borzadás futott keresztül a gyülekezeten. Egy intésre Jourdannak, elzárta a csapszék szolgája a pinczenyílását. Marat karon fogta Danton és az első sorába vezette őt a körnek, mely a szöszék körül képeződött, a csegettyű hangjára, az alelnök által kimondott szavak következtek:

„Polgárok; az ülés megnyitott:”

Azonnal megszűnt a zibongás, mely ezen gyülekezet felett lebegett; és a csendnek bizonyos neme állott elő, melyben azonban, mindazon nép-zenebonát lehetett érezni, melyek az ülést félbeszakítani fogják, melyről számot adni megkísértjük.

V. A fehérak kereskedése.

Különösen Dantonra nézve, jellemző volt ezen gyülekezet látványa. Polgári álásban születve, Danton is, mint minden középpállásban született ember, birt oly ösztőnnel, mely őt ezen középpállásból kivonta: egyik ösztőne, felfelé, a másika lefelé vonta. Mint érzi ember, politikai epikurena, jövőendő államférfiu, vérmes, de nem könnyelmű ember; szerette Danton a szép fehér ruhát, a mámorozó jó illatot: Danton szerette a selymet és bársonyt; a még kemény, durva bőrt Danton szerette

a fehér, finom bőrt, mely szeptemb. 2. és 3-a-ezen berzasztó emlékü napokon úgy-nökei szájában ítélet lön.

Danton, egy olyan gyűléből jött most, hol mindezt feltalálta: a gyertyák fényét a selym suogását, a bársony gyöngedségét, a tollak lebegését, a gyémántok csillogását; ő beszitta ott a balzsami légkört, mely nemcsak a leparolt jószágok vegyülekéből, hanem ama még sokkal értékőbb, még sokkal mámorítóbb közönléséből is áll; mely fiatal, gondosan ápolt, arisztokrat, egymással érintkezésbe tett létszeresítésekkel kerül ki; és hirtelen, minden átmenet nélkül esett bele a társaság zátonyaiba, a füstös világitás, piszkos kezek, rossz szagu lámpák közepette, fel fogta, ezen más élő katakombáknak ezen másik Rómának ismeretlen létezését, melynek látványát ők egy meghatározott napon megfogták változtatni; ő felfogta ezt — és egészen elborzadva a látás, a hallás, a szaglás ellentéteitől, várt a beszéd ellenvetésére.

Az ellenbeszéd nem sokáig hagyta őt várakozni.

Bordiér, a gyűlé jegyzője, felállott, és tudósította a gyülekezetet, a tartományokkal vitt levelezéseiről.

Az első tény, mely az emberi jogok gyűléjének bejelentetett, a következő volt: „Leborgre Gilles szántóvető Machecoulban Nantes mellett, ki egy tengeri nyulat, mely az ő káposztjátát ette, agyonütött, a machecouli birtokos parancsából, egy czölőphöz köttetett és megkorbácsoltatott.

A tények követték egymást, és mind,

ilyen kegyetlenséget árultak el, melyet kevés kivétellel az idő szabadalmazottjai követtek el az alsóbb osztályokon.

Pier — kit baranzónak neveztek — napszámos Pont-Saint-Mesminbus, ki vonakodott, robot fejében a kastély árkában levő vizet Verm (hogy az által a békák elhallgassanak.) — miatt a nagyságos asszony gyermek ágyban fektűt; egy még meleg kemenczébe zárattott. Megfulas által halt meg.

Lampon Barnabás Pithiviers-ből, ki nek felesége és hat gyermeke volt, három hónap óta csak füvel és falevelekkel élt; s oly gyenge volt, hogy nevét, ezen nyomoruságát foljontó beadványa alá, alig tudta leírni.

És minden ténynél, melyet a jegyző közölt, hevesen megnyomta Marat Danton keze csuklóját a kérdező tőle balkal:

„Nit mondasz ehhez, Danton? mit mondasz?”

És Danton, az épiceurens, érzette, hogy valami, mintegy lelkiismeret mardosás szállott volna le lelkébe, midőn mindazon gyöngyökre, mindazon gyémántokra, mindazon aranyozatokra gondolt, melyeket ő látott volt; azon férfiakra, emlékezett kik felsőhajtottak, azon asszonyokra kik könnyeket hullattak az Afrikaik nyomoruságán, a ki 2500 mértföldre Franciaországtól szenvedtek; mig Franciaországban magában, Paris közelében, emberek irtózatoss fájdalomakat szenvedtek s berzasztó nyomórral küzdöttek.

(Folytatás)

A református zsinat.

A zsinatnak zárt ülését mi nem helyeselhetjük, mert mi nyilvánosság barátai vagyunk, de indiscreciót nem követünk el. Azonban más és több lapok által közöltetván rövid kivonatban és pedig nem helyesen, hanem szándékosan félre magyarázva közöltetván az ottani beszédek, s fájdalommal tapasztalván, hogy még oly lap is mint az „Egyetértés” mennyire a valósággal ellentétes közleményeket bocsátott közre; most már mi adjuk azon beszédek kivonatát, a következőkben:

Az első értekezletet báró Vay elnök megnyitván, gróf Lónyai azt indítványozza, hogy folytonosan tartsunk konferenciát, míg egyértelműre jutunk; azután tartunk nyílt ülést.

Ez a többség által elfogadtatván, először szólott Hegedüs László. Szerinte legelőször az elvi álláspont meghatározandó, ezért a következő kérdések megvitátását indítványozza.

1-ször. Tanácsos-e elhagyni a törvényes alapot?

2-szor. Helyes-e a zsinat azon álláspontját, melyet eddig egyházkerüleink s püspökeink, főgondnokaink hangoztattak? Ö ezeket helyesli, azért a leirat határozott visszautasítását ajánlja.

Beöthy: A leiratot felolvasatni kéri. Báró Vay kijelenti, hogy annak helye a zsinaton lesz. Most felesleges, mert mindenki ismeri.

Dobos: Az alapelvekhez szólást kívánja.

György Endre: A lényeg ez: Vajon a zsinat a leiratban találja-e sérelmét azon álláspontjának, melyet eddig a 90/1. törvényeknél fogva elfoglalt? Ö ilyet nem talál, s bár ő sem tartja szerencsésnek annak kifejezését, de az abba csak úgy eszott be. Nem azt kívánja az, hogy válaszszuk külön az egyházat az iskolától hanem csak azt, hogy a felterjesztésben válaszszuk külön, egyiket most, a másikat kellő időben terjesztsek fel. Szerinte oportunitási szempontból el kell fogadni a leiratot, azon sok jóért, melyet nyertünk. Ö nem látja, hogy áldozatot hoznánk, sőt inkább nyereseményt lesz. Ezzelfogva bával fogadja a leiratot.

Ballagi: A leirat kifejezését nem helyesli, ám ő nem a kifejezéseket, hanem az intenciót nézi. Az intenció jó, és a kormány teljes jogában van úgy eszelekedni, mint eszelekszik. Ö elfogadja a leiratot, de csak észszerűség szempontból.

Beöthy Zs: Nem fél beigtatni a „mindenestől” szól. Nem elébe, hanem utána, ami követeljük. Mert ő mig országgyűlés intézkedik, nem fél. „Ha egyik rosszat alkot, a másik eltöri.” Az elküldetésre nevező ő nem lát sérelmet, mert ha külön terjesztjük is fel, azért fentáll az egyházi és iskolai kapcsolatok. Indítványozza tehát, hogy az külön terjesztessék fel.

Körmenyi: Nem teszi fel a kormányról, hogy ne engedje magát felvilágosítani, ö együttesen akarja felterjesztetni felirattól kísértén.

Dobos: A kormány intenciója iránt bizalommal van, mert az nem mondja, sehol, hogy ő meg akarja támadni a 90/1-iki törvényekben letett jogunkat, s elfogadja a leiratot. Nem vonja kétségbe a kormánynak becsületes akaratát.

Báró Vay Béla: Nem lát veszélyt s nem terjesztene most fel az isk. törvényt, azonban a beszűrés veszélyesnek látja.

Lukács Odón: Határozottan ellenzi az iskolának egyháziunktól elválasztását, mint a mely egy a szentirással, mint törvényeinkkel ellenkezik. Ezt idézettel bizonyítja. Hegedüs L. indítványát pártolja.

Szász Béla: Az állam fogalmának meghatározása kívántatik arra nézve, hogy itten dönteni tudjunk. Az állam minden polgárának javát egyenlően munkálja, ugy latszák, hogy akik ellenzik, nem a dologgal foglalkoznak, ö nem veszi észre, hogy megtagadtatnak, hogy az iskolák minde- néstől az egyház testéhez tartoznak. — A kormányunk nem lehetett elfeledni, hogy Magyarországnak tót, oláh, szerb lakosai is vannak. Ne merjünk hát követelni sub tituló autonómiae olyan jogokat, hogy nevelni lehessen autonómikus iskolákban hazacellenes irányu növendékeket. Nem képezel olyan modern civilizált államot hogy meg ne követelje: adjatok legalább annyit! Indítványozza az iskolai rész levételét, hanem azt léptessük életbe, kijelentve hogy mi ígérjük, miszerint ha te kormány megalkotod a közép iskolai törvényt mi alkalmazkodni fogunk,

mint a nápiskolai törvénynél alkalmazkodtunk.

Ujfalusi: a kormánynak bizalmatlanságra nem volna oka és mégis ellentét volna közöttünk, melyet bizalmatlanságnak nevez. Kérni ennek okát, melyet még senki meg nem mondott, had halja ő is. **Lengyel Imre** indítványozza az értekezletnek holnapra halasztását.

Másnap értekezlet.

Szentpéteri nem látja meg eldöntve az elvi kérdést s eslegették a Hegedüs indítványát. Ö akarja tudni, helyesli a zsinat a püspökök és főgondnokok feliratát? **Dobos** ezafelvá mondja: Amit Isten összekötött ember ne válassza el. **Kereszteljek, tanítsatok, ezt mondta Jézus.**

Lengyel Imre: nemcsak tanácsos, hanem szükséges a felterjesztés. Mi veszélyes? Semmi. Mert kezelni fogjuk iskoláinkat, nemcsak az egyházkerületek, hanem a convent utjain. Különbösen is ott a példa, előttünk van a nápiskolai törvény, s kérni: protestáns embernek mi oka van félni az alkotmányos törvényektől? — A népisk. közök. törvény mi kárt tesz nekünk. Azelőtt a hatalom támogatása nélkül nagyon csekély eredményhez jutottunk, azóta haladtunk az oktatás-ügy terén. — A jus advocatiae megszorítása helyes, azt kívánja az új igazságszolgáltatási szervezet.

A felirati jog kérdésében ö megnyugtatta az alkotmányos törvényekben vetett bizalom, mert abszolút hatalom halad, ha mi most a leiratot visszavetjük, akkor is végrehajtja parancsát ö tehát nem aggódik túlságosan, mint némelyek, s indítványa az, hogy a 90/1 ik törvényre állva, a szervezési részt terjesztük fel.

Ezután nt. **Kiss Aron** ur beszélt, kinek nagyfontosságú beszédét, legyőzhetetlen akadályok miatt holnap közölhetjük. **Kiss Albert.** Igaza volt szerinte Ujfalusi M. képviselő urnak, midőn jelezte, hogy a zsinati tagok közt és a kormány közt kölcsönös bizalmatlanság észlelhető. Kormánynak bizalmatlanságra oka nincs. Mi miért bizalmatlankodunk? meg fogja mondani. Előbb azonban megfordítja Ujfalusi kérdését s a halottakból vizsgálja, hogy hát ök mi indokból merítik a kormány leirata iránti bizalmat?

A leirat védelmére határozottan öten keltek, mert **Dobos** szerelmes ömlengéseit érvnek nem veheti. Az első volt **György Endre**, ki azt állította, hogy az általuk is nehezelt pontok a leiratban „csak úgy csusztak be.” Szóla ha kormány volna, megköszönné megbízottjának az ily védelmet, de nem kérne belőle. Indokul a mit felhozott, ö azt a sok nyeresményt sehol nem látja, mert a melyeket a kormány megerősíteni ígér, azokkal már mi gyakorlatban úgy is bírnak, a mi oly rossz, aminő az unió, a konvent, annak létrehozása tőlünk függ; a domesztikát könnyű megerősíteni akkor, mikor ahoz a pénzt saját zsebünkől mi adjuk. Ilyen jó téte- ményekért ö iskolai önkormányzatunkat feladni nem hajlandó.

Ballagi Mór volt a másik védő, s azt mondá, hogy a leirat sok pontját ö sem helyesli, de elfogadja, mert annak intencióit nézi. Szóla is épen azon intenciókat tekinti s mint végül kifejtendi a leiratot ép azért nem fogadja el. **Beöthy Zs.** azért fogadja el a javaslatot, mert az országgyűlés többsége folyvást változván, ha most rossz törvényt alkotna is, egy másik jobbat fog alkotni. Szóla szerint ezen érv is a leiratnak nem mellette, de ellene van. Igaz, hogy az országgyűlési többség változik, de az országos törvényeket is szentesítők végett fel kell terjeszteni és nem változik Bécsben azon titkos hatalom, mely iskoláink önállósága ellen év század óta következetesen tör. — **Szász Béla** már az állam fogalmát határozta meg s más indokot nem levén ezzel érvelt; szóla nem feleli el, hogy mi nem mindnyájan vagyunk magyarok, és Szász B. szerint magyar vallásuk, de ha valaki lop, bezárjanak minden ártatlant előre csak azért, hogy ne lophasson. Ha mindenki ez értekezleten elfogadná is a kormány leírását, ha benne következtetés van Szász B.-nak kellett volna a főleg kifogásolt, védelmére kelni, mert jogy- zőkönny szerint azt a zsinat az ö indítványára fogadta el. Nem utánozza hát **Abraham és Izák** történetét, ne áldozza meg ön fiát; hídje meg, nem érdemes arra az ö Jehovája! (általános derűtlenség) **Lengyel Imréné** megjegyzi, miszerint nem áll az, hogy a népoktatási törvény nekünk kárt nem tehetne, mert idáig, hogy nem tett, — annak oka az, mivel sérelmes pontjai végrehajtva nincsenek. — De majd igenis tesznek kárt, ha most a jogainkat feladjuk; szóla tehát Ballagival együtt épen a leirat intencióját nézi, s

Ujfalusinak feleli, hogy épen ez az intenció, az az ok, miért ö a leiratot el nem fogadja. Hiszen mi lesz akkor, ha mi most törvénybe igtatjuk, hogy még az általunk nem is ismert még csak ezután hozandó törvényeknek vakon engedelmesskedünk, s a kormány, mely minden törvény záradékában a végrehajtással megbizatik, egy még a törvényben sem gyökerező rendeletet küld reánk, melyet a leirat szerint püspökeink ellene egyszer felirván, teljesíteni tartozának; szóla nem akar sem gyanítani, sem sérteni, de ki jelenti, hogy ö a püspökökre a kik nem sokára mint felső házi tagok háusi esküt lesznek kötelesek tenni, ezt nyugodtan nem bízhatja. Ök is csak emberek s szóla kérni nem nagyobb biztosíték é nekünk a ref. egyház egyeteme. 1859—60-ban is ez mentett meg, mert minden egyes presbiterium egy erősített hely, — minden egyházmegye egy-egy erős tábor hely és minden egyház kerület egy egy bevehetetlen erős vár volt, melyeket külön kellett volna mindannyit megostromolni. Fájdalommal tapasztaljuk, mivel lett a megékés önkormányzata — felirati jog hasonló szabályozása mellett. Ott már csak alkotmányunk volt bástyáink romjait találjuk és mert ö nem akarja önkormányzatunk erős várát is hasonló romokká legyőznie nem fogadja el sőt határozottan vissza utasítja a leiratot, s hasonlóan tételére kéri a többséget. Ezen mely figyelemmel hallgatott és nagy hatást keltett beszéd után szólottak még többen kiknek beszédét rövid kivonatban holnap szintén közölni fogjuk.

Zsinati értekezlet.

— szept. 13.

Br. Vay Miklós eln. a gyűlést megnyitván gr. Lónyai elő terjeszti a kiküldött bizottság munkáját, mely jegyző által felolvasatott.

Vay János úgy a maga mint Hegedüs László nevében, mint a kik a bizottságban kisebbségben voltak következő határozati javaslatot nyújtott be:

Határozati javaslat.

Tekintettel arra, hogy a leirat követelményei folytán, a már megerősítés végett felterjesztett alkotmány szervezeti zsinati munkálataiból, az iskolákról szóló egész második főrészt a betervezett határozati javaslat szerint elkülönítve levették, és megerősítés végett újjabban is fel nem terjesztetik: ezen tény által iskoláinknak az egyház testével való szoros és elválaszthatlan egybefüggése könnyen kérdéssé válhat, mintba azok megis elválaszthatók volnának, és így az állam hatalomnak némi indok szolgáltatnék, hogy az egyház és iskoláink közt létező kapcsolat hátrányunkra mindinkább tágitása. Sőt már maga az általános zsinati határozatok 3-ik §. is erre célzólag akkép módosították, hogy az által iskoláink még a jövőben is alkotandó törvények előre nem látható korlátozásainak is kitétetnek.

Tekintettel arra, hogy a leirat és ennek folytán célba vett módosítások szerint egyházi hatóságaink s bíróságaink határozatai és ítéletei is „jus advocatiae” fogva az megilleti a pártoltságban és végrehajtási segélyben sem részesítettek, sőt a még eddig gyakorlatba volt támogatásnak is több részben megvonásával, pertárgyauul, a polgári bíróság felül vizsgálata s ítélete alá bocsátatának.

Vége tekintettel arra, hogy egyházi hatóságainknak különösen lelkeszeinknek a felsőbb rendeletek végrehajtására kötelezetések is, a bizonytalanság kiszélesíthetik; mely a közelmult tanulsága szerint is könnyen veszélyesebbé válhatik, megerősített törvényeink is ellenünk magyarázattatván; mondja ki a zsinat határozatilag, hogy: a benyújtott szövegben levő határozati javaslat mellőzéseével, az általa mélyen beható higgadt megfontolással alkotott, és megerősítés végett ö Fel- ségéhez felterjesztett alkotmány szervezeti törvényeket minden lényeges változtatás nélkül fenntartja és azokat megerősítés végett indokolt felírásával ö Felsőséghez ismételtelen felterjeszti. A leiratra adandó zsinat elé leendő betervezését végett pedig — tizenegy tagból álló bizottságot küld ki.

Indokoltan ajánlja ezen határozati javaslatnak elfogadását.

Beöthy szerint miután az értekezlet elhatározta, hogy a tanügyi rész levétessék, a Vályi János határozati javaslata tárgyalás nélkül leteendő.

Lónyai annak kiányomatását nem ellenzi, de kisebbségi vélemény gyanánt és nem tárgyalás végett.

Kiss Albert: Teljesen helyesen tartja Vályi János indítványát, mert minden küldöttség, kiküldőjének terjeszti be munkáját, s ha a küldöttségben két vélemény nyilvánul, a kisebbségben maradt rész benyújtja kisebbségi véleményét. Ez történt itten is. Ezen benyújtott javaslat ily kisebbségi vélemény. Attól tehát az „ügy rend” szerint a tárgyalás alá kitézet megtagadni nem szabad. — Tiltakozik **Lónyai** és **Beöthy** felfogása ellen; indítványozza, hogy a mennyiben a többség munkálata is csak most osztottot ki, s iskolatartási jogunknak, jegyzőkönyvi alakban, vagy törvényhozásban leendő biztosítása pedig két különböző igen nagy kérdés: tehát úgy ennek megfontolására, mint a kisebbségi vélemény kinyomtatására idő kellvén, határozza el az értekezlet, hogy most ülését berekeszti s a két indítvány tárgyalására holnapra nyilvános ülést tüz ki.

Kovács Albert pártolja **Kiss Albert** indítványát.

Lukács Géza: ö nem tűri a szabad szó zseknoki elnyomását. A lapok oly helytelen tudósításokat terjesztenek az országban szét, hogy az izgatalmat kellett. Pártolja **Kiss Albert** indítványát, hogy mindkét indítvány nyílt tárgyalásra a holnap napra tüzessék ki.

Kiss Albert indítványa elfogadtatván holnap d. e. 10 órára nyílt ülés tüzett ki.

A debreczeni kirándulók Fiumében.

(Saját tudósítónktól.)

Tehát ismét Fiumében! A folyó éven már másodszer! Az első alkalommal új volt még előttem minden és meglepő. Most elragadó és ismerős. A ki regényes vidéket, tengert, kikötőt látni akar, zárandoeljon Fiuméba; a ki hazafias érzelmét és hamisítatlan rokonszenvet és lelkesedést tapasztalni és abban részesülni önját — ha magyar — jöjjön Fiuméba.

De kezdjük elől a dolgot. Érdemes, hogy otthon maradt társaink figyelemmel olvassák el a leírásokat, hogy ha már nem lehetnek szemtanúi a kirándulás szép, kiválóbb mozzanatainak, legalább alkotás- sauk maguknak fogalmat mindazokról.

Az elindulás Debreczenből a program szerint pontosan 6 órákor reggel történt. Budapestre 3/4 órai késedelemmel érkezünk meg. Így történt, hogy a Budapestest tervezett ebédelésre a társaságnak elegendő ideje nem volt már, tömegesen átmentek Budára a déli vasút indóházához. Itt azonban a vasuti vendéglő a 250 tagból álló társaságnak igényeit ki- elégíteni nem volt képes; ebből aztán persze zugolódás keletkezett, sokan persze kárhoztatták a rendező bizottságot, hogy miért nem intézkedett, miszerint mindenki ebédet kaphasson, csak az hiányzott érke, hogy az állam vasút 3/4 órai későn érkezése miatt is nem a rendező bizottságot okolták.

Helyén valónk látom megemlíteni, hogy kirándulónk között voltak néhányan, kik akadékoskodásaikkal — nem mondom szándékosan — könnyen idézhetek volna zavart elő. Így Budán az elindulásnál nagy volt ezek részéről az apprehensio, a miért nem épen olyan kényelmes elhelyezésben részesültek, mint a hogy kívánták. A rendező bizottságtól megvárták volna némelyek, hogy a paktákat is ezek cipeljék be a vasuti kocsiokba; stb. stb.

Ámde az ilyen apróbb kellemetlenségek ilyen alkalmakkor kikerülhetnek. S mely rendező bizottság az a világon, a mely egy 250 személyből álló társaság minden egyes tagjának kedvére tehetne? Ezen elvből induiva ki a rendező bizottság tuitette magát a nem érdemelt meg- jegyzéseken, s folytatta a cselja kivitelére elkészített programjának utján.

Székesfehérváron megérkezve, egyszerű óvatióban részesült a társaság (szóval, jó oszonnával várták itt a székesfehérváriak a kirándulókat, s innen 10 percznyi tartózkodás után tovautaztunk. Székesfehérvár és Nagykanizsa között s Balaton tava nagyszerű látványt nyújtott a alkonatnál; a lemenő nap sugarai bibor- vörösré festék a kékellő habokat, s a rebogó kocikból számtalan merengtek a nem mindennapi látványon.

Nagy Kanizsán vacsoráltunk; itt a rendező bizottság az igazolványokat ki- osztotta, s azután ismét beültünk a kocsi- ka indultunk Fiume felé.

Az utat, mely Fiume felé vezet, már a multkor kíséreltük meg lefesteni; most csak annyit tehetünk hozzá, hogy a regé- nyes vidéken elterülő erdőségek dus lomb- bozati még festőibb panorámát tártak a szemlélő elé.

Fiuméba megérkezve nagyszerű fog- datatásra találtunk; az indóház fellebo-

zva, a városi zenekar az ezernyi nép éljen Simonffy Imre váro- re következő beszédét

Mélyen tisztelt ur

Távol innen, Deb- reből és vidékeről eljő- nek a magyar tengert, ismerhessek Fiumét egy- munkat s üdvözölhessek zelmű s szorgalmas pol- Mi, nagy örömmel- lommal jöttünk, mert csak ezen évben is sok- tetett már, más vidéke- hazánkfiak által, ismert — megvoltunk győzdvé- veri jóindulatukról.

Engedjék meg me- loppelve, ha elvagyunk- nyunket messze felül- gadás. kintünetés folyta- Fogadják önök, m- im kedves testvéreink- kellőleg ki nem fejezhe- tünk, s otthon maradt- ben is tolmácsolt öszint- Mi szívbeli lelkiből- magyar hazánk élen sz- nak, hazafias érzelmű le- a gondviselés boldogság- E beszédre Ciotta

Lombardia ö

I. Miben nem tűni- den Lombardia kultur- a nagyszabású csatorna- szerében. Nem a talaj- szemközli ez országész- termékenységét már éve- egyedül az öntözés alk- fizikai tulajdonságai sem- vezőtlenek, ásványi alk- tétele után azonban sem- mitható ö talaj a tul- Mert a feltalaj homokos- talaj durva homokból áll- blykor kövel vegyülvé- fogva az öntözési rends- mazása esetén, semmi á- pontok elő nem fordulna- annál több vizet fogyaszt- a forró évszak alatt, ho- által is fokoztatik, hogy- hegyléczolata, merede- fekvő déli oldalakkal, m- let visszatartóztatva, min- for a forró napsugarakat- nikra visszaveteli, hogy- még inkább fokoztassék- hozzávesszük, hogy nyár- pig — nem esik, könny- hogy egy olyan talaj- mily óriási mennyiségű- Az alpok magas he- hótömege által, a mely- állandó víz medencézt k- kor midőn a magas fo- folyók és patakok kiszá- jelentéktelen patakocská- a magas hegysegekben- jeg olvadván fel, a fo- a hőség fokozódásával- jön meg az, hogy a dél- fekvő iszonyu hőtömege- vat képez, s benne levő- at felmelegszik, mely- okoknál fogva késő t- ez által Lombardiának, - non hideg víz áll rende-

Már a legrégebb i- az emberek az öntözés- fontosságát és szükségét- szok kelták vagy az- gyermekei. Ezen a rége- oly magas műveltségű v- módon ez országon egy- lertté; de még ez az a- anyagi s szellemi boldog- tesítője, addig másrészt- esztelenségének is mind- okozója; mert az a ga- nyörű vidék ellenalhatl- szomszéd népek ez ors-

A római birodalom- a németek megszámlálh- lépték át az alpokat s e- dühög a harc Lombárd- bérkinek került is kezé- a győző saját jól felfog- öntözési és csatornázási- ton emelte, folyton gya- rant összegeket áldozott- e célra, mutatják a há- dezések és beruházások- hirtoklást követő Olasz- lépte s megjelenése em- kitéseul, a több mérföl- csatornát építetté; azon- tán az öntözés állapot-

iss Albert: Teljesen helyesnek találom János indítványát, mert mindkettőt kiküldöjének terjeszti be, s ha a küldöttségben két véleményül, a kisebbségben maradt nyújtja kisebbségi véleményét. Ez igen is. Ezen benyújtott javaslat kisebbségi vélemény. Attól tehát az end" szerint a tárgyalás alá kitűzött adai nem szabad. — Tiltakozik a y és Beöthy felfogása ellen; yozza, hogy a mennyiben a több- akálata is csak most osztott ki, s rtási joguknak, jegyzőkönyvi alak- gy törvényes közegéből leendő biz- pedig két különböző igen nagy- tenát egy ennek megfontolására, kisebbségi vélemény kinyomtatására lven, határozza el az értekezlet, ost ülését berekeszti s a két indít- gyálására holnapra nyilvános ülést

vács Albert pártolja Kis Albertin- t. k 6 Géza; 6 nem tűri a szabad rókai elnyomását. A lapok oly tudósításokat terjesztenek az or- szét, hogy az izgalom kellett. Kis Albert indítványát, hogy indítvány nyílt tárgyalásra a hol- pra tüzessék ki. s Albert indítványa elfogadtatván e. 10 órára nyílt ülés tűzött ki.

Debreczeni kirándulók Fiumében.

(Saját tudósítónktól.)
hat ismét Fiumében! A folyó é- másodsor! Az első alkalommal ég előttem minden és meglepő. zadó és ismerős. A ki regényes tengert, kikötőt látni akar, zárán- Fiuméba; a ki hazafias érzelmét tatián rokonszenvet és lelkesedést i és abban részeseitni óhajt — ar — jőjön Fiuméba.
kezdjük elől a dolgot. Erdemes, on maradt társaink figyelemmel el e leírásokat, hogy ha már nem szemtanúi a kirándulás szép, ki- zozanatainak, legalább alkotás- gunknak fogalmat mindazokról.
elindulás Debreczenből a prog- rint pontban 6 órákor reggel tör- dapestre 1/4 órai késedelemmel meg. Igy történt, hogy a Bu- tervezett ebédelésre a társaság- endő ideje nem volt már, töme- gentek Budára a déli vasút in- z. Itt azonban a vasuti vendéglős- gból álló társaságnak igényeit ki- nem volt képes; ebből aztán per- dás keletkezett, sokan persze ak a rendező bizottságot, hogy n intézkedést, miszerint mindenki aphasson, csak az biányozott még, állam vasut 1/4 órai későn érke- tt is nem a rendező bizottságot

yen valónak látom megemlíteni, andulók között voltak néhányan, kskodásaikkal — nem mondom an — könnyen idézhettek volna . Igy Budán az elindulásnál nagy részéről az aprehensió, a miért olyan kényelmes elhelyezésben k, mint a hogy kívánták. A re- tságtól megvártak volna néme- y a paktáskat is ezek czipeljék i kocskiba; stb. stb.
e az ilyen apróbb kellemetlen- n alkalmakkor kikerülhetnek. edező bizottság az a világon, a 250 személyből álló társaság yes tagjának kedvére tehetne y induiva ki a rendező bizott- e magát a nem érdemelt meg- s folytatta a czéjja kiviteltre programjának újjan.
esfőhévaron megérkezve, nagy- okban részeseit a társaság. Zo- onsonnával vártak itt a szé- riak a kirándulókat, s innen 10 tartózkodás után tovautaztunk. rár és Nagy Kanizsa között a ra egyszerű látványt nyújtott az y; a lemenő nap sugarai bibor- tek a kéköllő babokat, s a ro- kból számtalaton merengtek a nnap látványon.
Kanizsán vacsoráltunk; itt s zottság az igazolványokat ki- azután ismét beültünk a ko- ultunk Fiume felé.
at, mely Fiume felé vezet, már kíséreltük meg lefesteni; most tehetünk hozzá, hogy a regé- en elterülő erdőségek dus lom- festőbb panorámát tártak a ba megérkezve nagyszerű fo- találtunk; az indóház fellebo-

zava, a városi zenekar a Rákóczi huzta, az azernyi nép éljenzett.
Simonyi Imre városunk polgármes- tere következő szöveget mondotta:
Mélyen tisztelt uraim!
Távol innen, Debreczen sz. k. vá- rosából és vidékéről eljöttünk, hogy látha- sunk a magyar tengert, a helyszínen meg- ismerhessük Fiumét egyetlen kikötő váro- sunkat s üdvözölhessük ennek hazafias ér- zelmű s szorgalmas polgárait.
Mi, nagy örömmel, szinte bizoda- lommal jöttünk, mert dacára annak, hogy csak ezen évben is sokszor igénybe vé- tetett már, más vidékekről ide sereglett hazánkiai által, ismert vendégszeretők, — megvoltunk győződéssel kifogyhatlan test- véri jóindulatokról.
Engedjék meg mégis ha megvagyunk lepetve, ha elvagyunk fogulva, ezen remé- nyünket messze felül haladó szívélyes fo- gadás, kintetés folytatán.
Fogadják önk, mélyen tisztelt ura- im kedves testvéreink ezen megtisztelésén kellőleg ki nem tejezhető hálás köszö- nünket, s otthon maradt laktársaink nevé- ben is tolmácsolt öszinte üdvözlétünket.
Mi szívből lélekkel kívánjuk, hogy magyar hazánk ezen szép jövőjű városá- nak, hazafias érzelmű lelkes közönségét, a gondviselés boldogságban sokáig éltesse.
E beszédre Ciotta podeste válaszolt.

Lombardia öntözése.

I. Miben nem tűnik fel oly nagyszé- rűen Lombardia kulturája, mint kiterjedt s nagyszabású csatorna és öntözési rend- szerében. Nem a talaj nem az éghajlat eszközi ez ország egész mesés gazdaságu termékenységét már évezredek óta, hanem egyedül az öntözés alkalmazása. A talaj fizikai tulajdonságai semmi esetre sem ked- vezőtlenek, ásványi alk. részeinek össze- tétele után azonban semmi esetre sem szá- mítható e talaj a tul termékenyekhez. Mert a feltalaj homokos agyagból, az al- talaj durva bomokból áll s gyakran kavics, olykor kövel vegyülve fordul elő, enné- ltozva az öntözési rendszer helyes alkalmazása esetén, semmi állandó nedvességű pontok elő nem fordulnak. De éppen ezért annál több vizet fogyaszt is e talaj, főképp a forró évszak alatt, hol a hőség még az által is fokoztatik, hogy a magas alpok hegyláncolata, meredek vagy lejtősen fekvő déli oldalakkal, minden északi sze- let visszatartoztatva, mintegy nagy reflektor a forró napsugarakat az előtte elterülő síkra visszalöveli, hogy az által a hőség még inkább fokoztassék. Mihez ha még hozzávesszük, hogy nyáron át 3—4 hóna- pig — nem csak, könnyen elképzelhető, hogy egy olyan talaj ilyen ég év alatt, mily óriási mennyiségű vizet igényel.
Az alpok magas hegyláncolata, örök hótömege által, a mély völgyekben, egy állandó víz medenczét képez s éppen ak- kor midőn a magas foku hőség miatt a völgyök és patakok kiszáradnak s előbbieket jelentéktelen patakocskákká süllyednek alá a magas hegységeken annál több hő és jég olvadván fel, a folyó vizek tömege a hőség fokozódásával emelkedik. Ehez jön még az, hogy a déli alpok hosszában fekvő iszonyu hótömeg egy kiterjedt ta- vat képez, s benne levő víztömeg nyáron át felmelegszik, mely melegség fizikai okoknál fogva késő télig fennmarad és ez által Lombardiának, télen meleg, nyá- ron hideg víz áll rendelkezésére.
Már a legrégebb időben ismerék itt az emberek az öntözés alkalmazásának fontosságát és szükségességét, lettek légyen azok kelták vagy az etruski néptörzs gyermekei. Ezen a régi történeti időben oly magas műveltségű változatta által ily módon ez országban egy valódi paradicsom kertté; de még ez az állapot a lakosság anyagi s szellemi boldogulásának volt léte- sítője, addig másrészt politikai szerez- cselettségének is mindenkoron ez volt okozója; mert az a gazdaság, az a gyö- nyörű vidék ellenálhatatlan csalogatá a szomszéd népeket ez ország megszerzésére.
A római birodalom elenyészése után, a németek megszállhatlan tömegekben léptek át az alpokat s egészen napjainkig dühög a harc Lombardia beírásáért. De bárkinek került is kezére e szép ország, a győző saját jól felfogott érdekében az öntözési és csatornázási viszonyokat foly- ton emelte, folyton gyarapította. Mily rop- pant összegeket áldozott csak Ausztria is e célra, mutatják a hátrahagyott beren- dezések és beruházások; s az ausztriai birtoklást követő Olaszország is első fel- lépte s megjelenése emlékének megörö- kítésül, a több mérföld hosszú Cavour csatornát építteté; azon ténye által kíván- váan az öntözés állapotok javítása, a la-

kosság jóléte s boldogsága létesítése s örögbítésére a legfényesebb jó 'akaratot nyilvánítani.
(Vége kör.)

UJDONSÁGOK.

* Biztos tudomásunk szerint teg- nap előtt György Endre képviselő az esteli vonattal Budapestre utazott, honnan a tegnapi déli vonattal érkezett vissza hihetőleg hozván magával a kormánynak a zsinat teendőire vonatkozó utasításait. Sokak előtt feltűnt, és méltó megbotrá- kozást keltett ezen eljárás, s innen kez- dik kimagyarázni, miért rejtett el egész idáig a zsinat a nyilvános tárgyalások elől.
* A zsinidény — mint az alább közölt igazgatói jelentésben olvasható — e hó 30-án nagy ünnepelességgel meg- megnyitattik. Sokat vártunk Krecsányi ügybuzgóságát a társulat szervezésére nézve, s megvalljuk, várakozásunk ki van elégitve. A társulat a legjelösebb erőkből van összeállítva. A nemzeti- és népszin- háztól is szerződött egy két jeles tagot, s az egész társulat 80 tagból áll. Külö- nösen az értesítés minden szükséges tud- nivalót tartalmaz.
* A zsinat nagyfotosságu tárgya- lásairól szóló terjedelmes tudósításunk lap- punk mai számából több érdekes közleményt kisorsított, miért t. olvasóinktól elnézést kérünk.
* Hol borotváljak? Egyik hely- beli borbélyüzlet ajánlaj, hol jelenleg épi- tenek — következő felirat áll: „Mig a ház eleje elkészül, addig a t. vendégek hátul borotváltanak!“
* Párbeszéd. Ma véletlenül a Bika vendéglőnél következő tanulság teljes pár- beszédnek voltunk kénytelenek fűtanulni lenni: Vég helyi Dezső. „Most az 1790/1- diki t. cikkre támaszkodnak, szeretnek protestálni holott folytonosan hozzáj jönnek segítyt kérni, s ha mi megvonjuk nem tudnak boldogulni. (Nagy köpés) Most legközelebb és egyenes közben já- rásommal kellett kiszabadítani, nehogy eicsukják. Dr. Jenei Victor ezt, mélyen hallgatta, mi pedig értjük edes alispán és zsinati képviselő ur! Többen.
* Fiuméből azt írják egy pár bu- dapesti lapnak, hogy a debreczeni kirán- dulók közül többen arany tollat akarnak vinni Kossuthnak. Nem tudjuk, mi igaz e hirben.
* Holnap délelőtt 10 órákor a ref. zsinat nyílt ülést tart. A közönség mint hallgató, a karzatokon helyet foglalhat.
* Rózsa királynő. Gyöngyösön a Drágotonics-féle alapítvány 50 frtot tevő évi kamatát a város tanácsa 8 szavazat- tal 3 ellenében Szőke Erzsébet csinos, fiatal leánynak ítélte oda, ki szegény sor- sában élő s elemedett koru édesanyját be- csületlen kézimunkájával tartja fenn. Az 50 frtot a tanács tagjai előtt Kraszy Félix plébános szeptember hó 8 dikán adta át Szőke Erzsébetnek.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

(Előleges színházi jelentés.)

Van szerencsém Debreczen város mé- lyen tisztelt műpártoló közönségével tud- natni, hogy a nagytekintetű színházi bi- zottság az 1882/83-iki ösztéli évadra a vá- rosi színház igazgatásával ujelag engem tisz- teivén meg, dráma, vígjáték-, népszim- mű, s operette-fixum-színházommal folyó szeptember hó második felében e városba érkezem s előadásaim sorozatát szombaton szeptember hó 30-dikán a debreczeni köz- zönség mütiényeinek megfelelő fénynyel és ünnepelességgel kezdem meg.

Társulatom névsora.
Férfiak: Benedek József, intrikus, pedáns komikus, apa színész. Komáromy Lajos, drámai apa, tragikus jellem. Abo- nyi Gyula, hős szerelmes. Egró Kálmán népszimtműnekes, drámai színész. Erczy Ferencz, operette-tenor. Latabár Kálmán, operette buffo, salon bonvivánt. Németh József, kedélyes apa, operette-buffo. Csá- tar Győző, operette-bariton. Foltényi Vil- mos, kedélyes apa, buffo. Somló Sándor lyrái szerelmes. Krecsányi Ignác, igaz- gató és színész. Borand Gyula, naturhirsch, komikus és 12 segédszínész.
Nők: Cservary Ilona, operette éne- kesnő. H.-Dancz Nina, drámai és társal- gási színésznő. Sz. N. Demjén Mari, nép- szimű- és operette énekesnő. Vadnay Vilma operette-koloratur-énekesnő. Cséky Ilona, hősnő drámai színésznő. Krecsá-

nyiné- Kiss Veron, társalgási- naiv. Med- gyaszay Evelin, drámai és vígjátéki naiv. Foltényiné Amália, drámai anya. Kantay Teréz, operette és burlesk komika, má- sodanya és 13 segédszínész.
ZENEKAR: Karnagy: Delin Hen- rik. Zenekarigazgató: Dittmar Gyula és 21 zenekari tag.
Festő: Ortner Ede. Sugó: Makai Zsigmond. Rubatárnok: Püspöky Imre, Bedécs István, Menyhért Károly. Pénztár- noknő: Aranyos Luiza.
Főntebbi kimutatás a fővárosi és vi- déki színészet több kintüntetett tagjának ne- vét tartalmazza, kik felfogva nemes hiva- tásukat, egy mint a mult évben, jövőre is velem együtt lankadatlan szorgalommal fognak igyekezni a műpártoló közönség mütiényeinek kielégítésére.

Könyvtáram a bel- és külföldi szin- műirodalom minden válfaju legújabb, leg- kintűbb termékeiből van összeállítva. A debreczeni szini évadra a budapesti nem- zeti és népszínház legújabb, legmagvasabb darabjait részint már beszereztem, részint megrendelem s a téli évad alatt a legújabb, legnagyobb áldozatok árán megszerztem, legdrágább darabokat fogom adadni. Nem tévesztsem szem elől, hogy egy a páros, mint a páratlan számú bérlő uraságok a legújabb, minden válfaju és válogatott da- rabokat egyenlő változatossággal, egyenlő beosztással élvezzék, s főtekrvésem lesz mindenben a nagyérdemű bérlő közönség rokonszenvének kivívása s annak folytonos megérdemlése.
Rubatáramat a debreczeni közönség mütiényeinek megfelelő fénynyel szereltem föl s fogom minden új darabhoz szerelni.
Előadásimat ernyedetlen szorgalom és igyekezet, gondos, szakavatott rendezés és fényes semmi áldozatot nem kimelő ki- állítások fogják jövőre is vonzóvá és élvez- zetéssé tenni. Részemről mindent elkövet- tem s el fogok követni, hogy egy a mé- lyen tisztelt színházi bizottság csekélyse- gembe helyezett szives bizalmára, mint a nagyérdemű bérlő és napi közönség nagyrabecsült pártfogására méltó legyenek. Bérletárak: Idénybérletár nyolcz bérletre, azaz egyszázhatvan előadásra: Családi pá- holy 600 frt, aiso és középpáholy 420 frt, felső páholy 260 frt, támaszszék 100 frt, elsőrendű zártszék 80 frt, másodrendű zártszék 60 frt. Husz előadásra, azaz egy bérletre: családi páholy 90 frt, alsó- és középpáholy 60 frt, felső páholy 40 frt, támaszszék 15 frt, elsőrendű zártszék 12 frt, másodrendű zártszék 8 frt. A bérletre nézve a mult évi t. cz. bérlő uraságok előjoggal bírnak.

Tisztelettel kérem a nagyérdemű bérlő uraságokat, hogy mult évben kibérelt be- lélyük meg vagy meg nem tartása iránt tolyos szeptember hó 19-kéig Foltényi Vil- mos urnál, színházommal tagjánál délelőtt 9—12, déután 3—5 óra közt a színházi irodában intézkedni sziveskedjenek. A 19- kéig ki nem bérelt páholyok s egyéb- ülhelyek közrendelkezésre bocsáttatnak. Színházbérlet egész évadra: 1 frt 60 kr. Bérlési lehet nyugta mellett a színházposz- tónál vagy a színházi pénztárnál. Kéretnek a t. színházbérlet uraságok, méltóztassanak a színházbérletől bélyegemmel s aláírás- sommal ellátott nyugtát venni s becses ne- vőket a bérletkönyvbe beírni.
A színház megnyitása következő ün- nepélyességgel történik.

PROLOG.
A debreczeni színház megnyitására irt verses dráma énekekkel, némajátékok- kal 1 felvonásban. Irta: dr. Varady Antal. Zenéjét összeállítá: Delin Henrik, kar- nagy. Ezt követi

ODETTE.
Szimű 4 felvonásban, irta Sardou Viktor.
Mélyen tisztelt közönség! A legne- mesebb, legönzetlenebb törvéssel, hiva- tásom, pályám iránti előszeretettel és becs- vágygyal, társulatom tehetésébe és szor- galmába vettem bizalommal tekintek a má- sodik debreczeni szini évad elé. Én hi- szem, remélem, hogy a szellemi tekintet- ben felül fogja mulai az első évet, melyet szerencsés valék Debreczenben tölthetni. Egyetlen ohajjtásom s törvékvésem az lesz hogy a magyar színészetet azon színvonalra helyezzem melyet a magyar vidéken pá- ratlan debreczeni fényes csarnok megér- demel s a magasabb mütiényű közönség követelhet. Adja isten, hogy szerény tö- revésvünknek siker koronázza s kivívjuk legdrágább, legkedvesebb jutalmunkat: a nagyérdemű közönség szives méltánylását és nagyrabecsült rokonszenvét,

Debreczen, 1882. évi szeptember hó 12-kén.

Mély tisztelettel
Krecsányi Ignác
színházgató.

Figyelmeztetjük és kérjük tisz- telt előfizetőinket, kiknek előfizeté- sük m. hó végével lejárt, hogy újabb megrendeléseiket m i e l ő b b m e g - t e n n i méltóztassanak.

Irodalmi és művészeti hírek.

Vettük a „Magyar Néparat“ IV-ik évfolyamának 1. számát, mely Fuchs test- vérek kiadásában valóban rendkívüli dí- szes kiállításban jelenik meg. E minden tekintetben kitűnő és aránylag legjutányo- sabb képes hetilap a negyedik évfolyam- ban is az eddigi gazdag változatos tartal- ommal s ügyes beosztással folytatja pá- lyafutását és ahogy mindjárt az első szá- mal kezd, bizvást a legszebb jövőt jósol- hatjuk neki. Oly irodalmi nevekkel talál- kozunk itt, melyeket minden magyar ol- vasó ismer és kedvel, s melyek nagyban emelik azon lap színvonalát, melyben dol- gozataik megjelennek. Kezdetét veszi benne egy vig elbeszélés Mikszáth Kálmántól. „Az oltó és a dicsőség“ czim alatt, mely- nek jóízű humora mindjárt kezdetben ma- gával ragadja az olvasót s felgerjeszti ki- váncsiságát a folytatásra. Van egy novel- la Csáktornyai Lajostól, e fiatal írótól, ki- nek izmos telettsége fiatal kora daczára is már jelentékeny sikereket aratott, van benne továbbá egy rajz Tölgyesi Mihálytól. „Az elhagyottak czim alatt, mely megka- pó közvetlenséggel ecseteli egy szegény özvegy és gyermekének szerencsétlen sor- sát. Kezdetét veszi benne egy hosszabb francia társadalmi regény, mely fölöttébb érdekesnek mutatkozik, e mellé sorakozik egy kis korszerű humoreszk, mely „Bedő uram Szent Isván napi kalandja“ czim alatt törölmetszettel magyarsággal s igazi népies humorral van írva. Utóljára hagy- tuk, a mivel voltaképp kezdeni kellett vol- na; Abrányi Emil hatalmas költeményét a „Dvalagiri valaszt“ mely kétségkívül fénypontját képezi az egész füzetnek. Kö- vetkezik továbbá a tárca s a megfelelő vonatok alatt különféle hasznos tudnivalók az irodalom, gyakorlati tudományok, ál- latvilág és kertészet köréből; vannak benne végül adomák, szemzenszedett monda- sok, történeti s egyéb érdekes apróságok mik összeveve rendkívüli érdekessé és él- vezhetővé teszik a „Magyar Néparat“.

Előfizetési ára egész évae 6 frt. fél- évre 3 frt. negyedévre 1 frt. 60. kr. Az előfizetési pénzek Fuchs testvérek kiadó hivatalába, Budapest, VI. nagy mező-utca 14. sz. a. küldendők.

Husáarak.

Megállapítva s bejelentve 1882 szept. 13-tól szept. 20-ig következők:
46 kr Rác Györgynél Czegléd ut cza 2599 sz. a.
48 kr Rác Györgynél csapó-utca 10. rózsater 6. sz. alatt.
Minden többi bejelentet mézárszé- kekben pedig 50 kr.
Debreczen, 1882 szept. 12-én.

— Budapesti tőzsde, szept. 13.
— Ezüst frt —; cs. és kir. arany frt 5.65 kr; 20 francos arany frt 9.47 kr.

Terményárak a debreczeni piacon.

(Szept. 12-én.)

Egy m.-máza	felső, közép, alsó.
Buza	8.50 8.25 8.—
Kétszeres	7.— 6.75 6.50
Rozs	6.20 6.10 6.—
Arpa	6.— 5.80 5.60
Zab	6.— 5.85 5.70
Tengeri	8.50 8.25 8.—
Köles	7.80 7.60 7.40
1 zsák burgonya	50 kl. —.90
100 kl. szalonna	93, 91, 90 frt.
100 kl. háj . . .	84, 82, 80 frt.

A vásárbíróság.

Szabó József,
felelős szerkesztő s kiadótulajdonos.

